

۲

۱

۵۲۸

سرا

فرهنگ مردم هرمزگان

(تاریخ، جغرافیا، طبقات شفاهی و فرهنگ عامه‌ی هرمزگان)

مؤلف

سهراب سعیدی

تابستان ۱۳۹۲

سرشناسه : سعیدی، سهراب، ۱۳۵۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : فرهنگ مردم هرمزگان / مؤلف: سهراب سعیدی،
 مشخصات نشر : قم: دارالتفسیر، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۵۲۸ ص
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۵۹-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت : کتابنامه
 موضوع : فرهنگ عامه --- ایران -- هرمزگان
 موضوع : Folklore -- Iran -- Hormuzgan
 موضوع : هرمزگان -- تاریخ
 موضوع : Hormuzgan (Iran: Province) -- History
 رده بندی کنگره : ۳۹۰.۷۷ س۴ ۱۳۹۵
 رده بندی دیویی : ۳۹۸/۲۰۹۵۵۷ ۳۹۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۰۳۳۴

انتشارات دارالتفسیر

فرهنگ مردم هرمزگان

نام کتاب: فرهنگ مردم هرمزگان

مؤلف: سهراب سعیدی

ناشر: دارالتفسیر

حروفچینی: انوشا سعیدی

طرح جلد: جواد سالاری

صفحه آرایشی: پرستو امیری

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۵۹-۶

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

چاپخانه: نینوا

تمامی اقوام دنیا از بادیه‌نشین گرفته تا پیشرفته، دارای آداب و رسوم خاص خود هستند که فرهنگ نامیده می‌شود. در استان هرمزگان نیز مانند مناطق دیگر کشور، آیین‌ها و باورهای فراوانی رواج دارد که ریشه در تاریخ و فرهنگ این سرزمین کهن دارد و می‌توان از آن به عنوان فرهنگ این مردم یاد کرد از این‌رو فرهنگ را می‌توان وجه تمایز اقوام و ملت‌ها دانست. رقص و پایکوبی قبایل آفریقایی، سوزاندن مردگان در هند، کِل زدن زنان در عروسی، سینه‌زنی، ذبح گوسفندان و سایر مراسم‌های دینی و مذهبی در اسلام، ناقوس کلیساها؛ هر یک باورها و آداب و رسوم مردم آن قوم را به عنوان پیشینه و هویت آنان می‌شناساند و آن فرهنگ یک مردم است که از گذشته‌های دور به آنان ارث رسیده است؛ در واقع هر کشوری پیشینه‌ی فرهنگی طولانی‌تری داشته باشد، فرهنگ‌تر است. در هرمزگان نیز مراسم خاص و ویژه‌ای وجود دارد که مخصوص این سرزمین است؛ آوای آواز به هنگام نخل بریدن (جمع‌آوری محصول خرما) در میناب، روز صید در قشم، قبله دعا چهارهم، و سایر جنبه‌های فرهنگی که در کتاب به آن پرداخته می‌شود همه نمایانگر فرهنگ ریشه‌دار این استان است.

پژوهش و تدوین آداب و رسوم، لغات، اصطلاحات، اشعار عامیانه، افسانه‌ها، ترانه‌های محلی و آنچه فرهنگ و ادبیات شفاهی نامیده می‌شود، یکی از اساسی‌ترین کارهایی است که بایستی هر چه زودتر به آن پرداخت و در غیر این صورت با توسعه روز افزون وسایل ارتباطی طولی نخواهد کشید که آداب و سنن گذشته متروک شده و از له‌ساز افسانه‌های قدیمی، ادبیات شفاهی و فرهنگ کهن جوامع اثری بر جای نخواهد ماند. چرا که ادبیات شفاهی و فرهنگ عامه از منابع بالارزش و دست‌نخورده‌ای است که در آن روح زندگی و فلسفه حیات جاری است. فرهنگ عامه‌ی مردم هر ملتی دارای ویژگی‌ها و خصایصی است که باعث جاری شدن و تمایز آن جامعه از دیگر جوامع می‌شود؛ در عین حال فرهنگ عامه همبستگی‌های انسانی را نیز در نظر دارد؛ زیرا پایه‌ی آن بر نیازهای اصلی و واقعی بشر نهاده شده است و تا حد زیادی به طور طبیعی در میان اقوام و قبایل گوناگون اشتراک دارد.

هر انسان آگاهی به این نکته واقف است که حفظ فرهنگ یعنی گام مثبت جوامع، پس باید کوشید که در شرایط کنونی که تهاجم فرهنگی، مردم را به سمت فرهنگ‌زدایی از جامعه خود می‌کشانند؛ فرهنگ و ادبیات گذشته خود را مقدس دانسته و در حفظ آن از دل و جان مایه گذاشت.

اما کتاب فرهنگ عامیانه‌ی هرمزگان که تدوین آن چند سال به طول انجامید نیز یکی از آثار اینجانب سهراب سعیدی- است که دارای سه فصل است در فصل اول به کلیات پرداخته شده و از جغرافیا، موقعیت، تاریخ و اماکن دیدنی مردم هرمزگان سخن رفته است، فصل دوم به آداب و رسوم مردم هرمزگان اختصاص دارد و از این منظر به چند خصیصه‌ی فرهنگی هرمزگان در چند گفتار پرداخته شده و در نهایت فصل سوم ادبیات شفاهی است که به صورت کلی به ویژگی‌ها و جنبه‌های آن در استان هرمزگان اشاره شده است. با این توضیح که در طول سال‌های گذشته ۳۴ کتاب راجع به گونه‌های فرهنگ عامه در هرمزگان پرداخته‌ام و در این کتاب تنها نمونه‌ها و گوشه‌های از فرهنگ عامه هرمزگان نمایانگر می‌شود. باشد که مردم قدرشناس این استان و دیگر پژوهشگران این کتاب را نیز مطالعه نمایند و خطاها را گوشزد کنند تا اگر چاپ دیگری از کتاب در کار باشد تری به راستی گراید و نواقص برطرف شود. در پایان از تمام دوستان، فرهیختگان که در تدوین این اثر مرا یاری رساندند سپاس‌ها دارم.

سهراب سعیدی

تابستان ۱۳۹۲ میناب کهن

۲۳	گفتار اول
۲۳	موقعیت جغرافیایی و تقسیمات سیاسی استان
۲۴	وجه تسمیه‌ی هرمزگان
۲۴	پوشش گیاهی
۲۵	درختان تنومند و مقاوم
۲۶	گیاهان شورپسند
۲۶	گیاهانی که در ارتفاعات می‌رویند
۲۶	پوشش گیاهی خرا
۲۶	آب و هوا
۲۸	انواع بادهای محلی
۲۸	باد شمال
۲۸	باد ناشی (زغلی)
۲۸	باد قوس
۲۸	باد سه
۲۸	باد دوار
۲۹	باد بحری
۲۹	بیابان کناره‌ای
۲۹	بیابان داخلی
۳۰	توده‌های هوا
۳۰	توده هوای شمالی
۳۰	توده هوای مدیترانه‌ای
۳۰	توده هوای سودانی
۳۰	توده هوای موسمی
۳۰	توده هوای گرم و خشک
۳۰	عوارض طبیعی
۳۱	جمعیت و مذهب
۳۱	وضعیت اجتماعی و فرهنگی
۳۱	سیمای اقلیمی استان
۳۱	تأثیر آب و هوا بر زیست بوم
۳۲	آب‌های زیرزمینی
۳۲	خاک
۳۲	جانوران خشکی
۳۳	گفتار دوم
۳۳	شیوه‌های زندگی در استان
۳۳	زندگی عشایری
۳۳	زندگی روستایی
۳۳	زندگی شهری
۳۴	هرمزگان در دوره‌های مختلف تاریخی
۳۴	مادها
۳۴	هخامنشیان
۳۴	اشکانیان
۳۵	ساسانیان
۳۵	هرمزگان و دین اسلام
۳۶	صفویان
۳۶	حضور قدرت‌های برون منطقه‌ای در هرمزگان و خلیج فارس
۳۷	افشاریه
۳۷	قاجار

۳۷	پیشینه‌ی تاریخی هرمزگان
۴۲	موقعیت کلی شهرستان‌های استان هرمزگان
۴۲	شهرستان قشم
۴۳	جزیره‌ی هرمز
۴۴	بندر خمیر
۴۴	پیشینه‌ی تاریخی میناب
۴۵	هرمز کهنه (میناب) از نگاه سیاحان و جغرافی‌نویسان
۴۶	نظر سفرنامه‌نویسان
۴۷	آب و هوا
۴۸	تاریخ سیاسی حکومت هرموز
۴۸	کشتی‌های هرمز کهنه (میناب)
۴۹	بازرگانی هرمز کهنه (میناب)
۵۰	صادرات و واردات فراورده‌ها از هرمز کهنه (میناب)
۵۱	کشاورزی هرمز کهنه (میناب)
۵۱	خو و عادات مردم هرمز کهنه (میناب)
۵۱	مردمی بر تاریخ و جغرافیای بشاگرد
۵۴	پیشینه‌ی تاریخی رودان
۵۸	تاریخ بنادر جزایر خلیج فارس
۵۸	جزیره‌ی هرمز
۵۹	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۶۱	جزیره‌ی قشم
۶۳	نام و پیشینه‌ی تاریخی قشم
۶۶	جزیره‌ی کیش
۶۷	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۷۰	جزیره‌ی هنگام
۷۱	نام و پیشینه‌ی تاریخی هنگام
۷۲	جزیره‌ی یوموسی
۷۳	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۷۴	پس از اسلام
۷۵	دوره‌ی قاجاریه
۷۶	جزیره‌ی تنب بزرگ
۷۷	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۷۸	تنب کوچک
۸۰	جزیره‌ی سیری
۸۱	جزیره‌ی ششوار
۸۱	جزیره‌ی فارور
۸۲	جزیره‌ی فارو، گان
۸۲	جزیره‌ی هندورابی
۸۳	بنادر استان هرمزگان
۸۳	بندر عباس
۸۴	نام و پیشینه‌ی تاریخی بندر عباس
۸۶	بندر لنگه
۸۷	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۹۰	بندر خاسک
۹۱	نام و پیشینه‌ی تاریخی
۹۲	پیشینه‌ی تاریخی
۹۳	بندر مقام
۹۴	بندر نخیلو
۹۴	بندر مجاهیل
۹۵	بندر جزه

۹۵	بندر چيرو
۹۵	بندر مغو
۹۶	بندر كلات
۹۷	بندر گورزه
۹۷	بندر چارك
۹۸	بندر حسينه
۹۸	بندر شناس
۹۹	بندر بوستانو
۹۹	بندر گشته
۱۰۰	بندر ملو
۱۰۰	بندر كننگ
۱۰۰	نام و پيشه‌ي تاريخي
۱۰۱	بندر دوان شرقي
۱۰۲	بندر دوان غربي
۱۰۲	بندر تاونه
۱۰۲	بندر بند معلم
۱۰۳	بندر حميران
۱۰۳	بندر خمير
۱۰۴	بندر بل
۱۰۴	بندر گجين
۱۰۴	بندر شهيد رجايي
۱۰۵	بندر تياب
۱۰۵	بندر كوهسنگ
۱۰۶	بندر زيارت
۱۰۶	بندر سيريك
۱۰۷	جزيره‌ي لارك
۱۰۷	گفتار سوم
۱۰۷	جاذبه‌هاي مهم طبيعي و گردشگري استان هرمزگان
۱۰۸	فهرست آثار تاريخي و گردشگري شهرهاي استان هرمزگان
۱۰۸	بندرانگه
۱۰۸	ميناب
۱۰۸	رودان
۱۰۹	حاجي آباد
۱۰۹	جاسك
۱۰۹	خمير
۱۰۹	بستك
۱۰۹	بازسيان
۱۰۹	سيريك
۱۱۰	جزيره‌ي قشم
۱۱۰	جزيره‌ي كيش
۱۱۰	جزيره‌ي هرمز
۱۱۰	دريا
۱۱۰	گنبدهاي نمكي
۱۱۱	چشمه‌هاي آب گرم
۱۱۱	چشمه‌ي آب گرم لشتخان
۱۱۱	چشمه‌ي چاه احمد
۱۱۱	جنگل حرا
۱۱۲	اثر طبيعي ملي خرسين
۱۱۲	حمام گله‌داري
۱۱۲	حمام گپ

۱۱۲	مسجد گلهداری
۱۱۲	مسجد ملک بن عباس
۱۱۳	مسجد افغان
۱۱۳	مسجد و مقبره‌ی نرخ
۱۱۳	مسجد جامع فشم
۱۱۳	زیارتگاه شاه شهید
۱۱۳	مسجد خداداد
۱۱۳	سد باستانی بالانل
۱۱۴	معبد هندوها
۱۱۴	قلعه‌ی هزاره
۱۱۴	قلعه‌ی لیستان
۱۱۴	برج قلعه‌ی خمیر
۱۱۵	قلعه‌ی مغویه
۱۱۵	قلعه‌ی قین
۱۱۵	آسیاب درم
۱۱۵	قلعه‌ی ایلود
۱۱۶	قلعه‌ی کوه
۱۱۶	قلعه‌ی لالت
۱۱۶	قلعه‌ی رشت
۱۱۶	قلعه‌ی پرستی‌ها هرمز
۱۱۷	قلعه‌ی برتعالی‌بای قشم
۱۱۷	قلعه‌ی حاجی آباد
۱۱۸	معبد عشاق
۱۱۸	دیوار سدار
۱۱۸	غارهای خربس
۱۱۸	خانه‌ی فکری
۱۱۹	خانه‌ی گلستان
۱۱۹	خانه‌ی کاظم
۱۱۹	پنج شنبه بازار میناب
۱۲۵	مجموعه‌ی بازار بستک
۱۲۶	غار سادومن
۱۲۶	کاخ شاه با ناز دشت
۱۲۶	بنگنه
۱۲۶	خانه‌ی فاروق
۱۲۶	کاروانسرای بستک
۱۲۶	کاروانسرای بستک (عباسی)
۱۲۷	بل لاتین
۱۲۷	زیارت پیر جوگان
۱۲۷	مقبره‌ی شاه قطب الدین حیدر
۱۲۷	نازدشت
۱۲۸	باغ و فناهای کهنوج بالا
۱۲۸	فربور (FARBURI)
۱۲۸	آبشار طبیعی کرن (KOREN)
۱۲۸	پل ورودخانه‌ی آبنا
۱۲۹	فصل دوم
۱۲۹	آداب و رسوم
۱۳۰	مقتضای اول
۱۳۰	موسیقی در هرمزگان
۱۳۱	موسیقی در هرمزگان
۱۳۲	مقام‌ها در موسیقی

۱۳۴	انواع و ابزار موسیقی دو استان هرمزگان
۱۳۴	انواع موسیقی
۱۳۴	موسیقی مذهبی
۱۳۵	موسیقی مولودی خوانی
۱۳۵	موسیقی کار
۱۳۵	نمایش های موسیقایی
۱۳۶	نمایش امبی
۱۳۶	موسیقی کرلی ها
۱۳۷	موسیقی تی جفتی (NEY JOFTI)
۱۳۸	تی آتبان (تی همبو) (NEY HAMBO)
۱۳۹	آوازهای زنان
۱۳۹	ادوات موسیقی
۱۳۹	سیمع (SEMA دایره ها)
۱۳۹	دُهل (DOHOL)
۱۴۰	کسیر (KASER)
۱۴۰	پیپه (PIPA)
۱۴۰	توس (TUS)
۱۴۰	قلم
۱۴۱	تنبوره
۱۴۱	نقاره
۱۴۱	جفتی
۱۴۱	لیوا (LIVA)
۱۴۱	بعضی دیگر از انواع ابزار موسیقی در استان هرمزگان
۱۴۲	انواع رقص در هرمزگان
۱۴۲	رقص (چمک) (ČEMAK)
۱۴۳	دستمال بازی
۱۴۳	چوب بازی
۱۴۳	بلوچی
۱۴۳	چمک بلوچی
۱۴۳	سرکنگی
۱۴۳	کچول
۱۴۳	مختار دوم
۱۴۴	باورهای خرافی در هرمزگان
۱۴۴	خرافه چیست
۱۴۷	روی هم رفته خرافات را می توان در قالب اشکال زیر بیان کرد
۱۴۷	برای خرافات ویژگی های عمومی به قرار زیر بر شمرده اند
۱۵۰	باورهای عامیانه خرافی
۱۵۱	عقاید و باورها
۱۵۲	باورهای زاینده با توسعه پذیر
۱۵۲	باورهایی که بر اهمیت علم و دانش تأکید دارند
۱۵۲	باورهایی که بر عقل و دانایی محوری تأکید دارند
۱۵۲	باورهایی که بر اهمیت ورزش زمان تأکید دارند
۱۵۲	باورهایی که پول و دارایی را خوب می دانند
۱۵۳	باورهایی که بر اهمیت کار و تلاش تأکید دارند
۱۵۳	باورهای بازدارنده یا ضد توسعه
۱۵۳	باورهایی که به تقدیر گویی و شانس و اقبال می پردازد
۱۵۳	باورهایی که زنان را مکار و جاهل می پندارد
۱۵۴	باورهایی که داشتن فرزندان زیاد را رواج می دهد
۱۵۴	باورهایی که فرصت طلبی و مفت خوری را رواج می دهد
۱۵۴	باورهایی در مورد جایگاه زن

۱۵۴	باورهای در مورد جایگاه مرد
۱۵۴	باورهای در مورد جایگاه عروس
۱۵۵	باورهای در مورد جایگاه پسر و دختر
۱۵۵	نمونه‌هایی از اعتقادات دیگر مردم هرمزگان
۱۵۶	قسمت دیگری از عقاید و خرافات مسترک در بین مردم استان به شرح زیر می‌باشد
۱۵۹	گفتار سوم
۱۵۹	جن و زار در هرمزگان
۱۵۹	جن
۱۶۰	جن در هرمزگان
۱۶۲	باورهای مردم هرمزگان در مورد جن
۱۶۴	زار در اساطیر
۱۶۵	مراسم زار
۱۶۵	باد شم باقیس
۱۶۶	باد متوری
۱۶۷	باد شم تورور
۱۶۷	باد زو مایت
۱۶۸	باد می‌بی
۱۶۸	باد دینگ‌رو
۱۶۹	باد وختش
۱۶۹	باد تلو
۱۷۰	دینگ مار
۱۷۰	شیخ شنگر
۱۷۰	مشایخ
۱۷۱	دریا ملا بر
۱۷۲	سیاه دریا
۱۷۲	آهو حیره
۱۷۳	گفتار چهارم
۱۷۳	اساطیر در هرمزگان
۱۷۴	اساطیر و فرهنگ عامه
۱۷۷	الف - موجودات وهمی اهورایی
۱۷۷	پری
۱۷۹	پری دریایی
۱۸۰	همزاد
۱۸۱	تبولک (TAMBOLAK)
۱۸۲	ب - موجودات وهمی اهریمنی
۱۸۲	دیوها
۱۸۴	دُرنج
۱۸۴	گوش گلمی
۱۸۵	غول
۱۸۵	جهله بهلو
۱۸۵	جهله به گند
۱۸۶	مهدیسا یا مهدوسمال
۱۸۶	ام الداس (املداس)
۱۸۷	غراب حتی، غراب شیطان
۱۸۸	بب دریا
۱۸۹	دختر دریا
۱۹۰	آل
۱۹۱	سیجر
۱۹۱	دیب (دیو)
۱۹۱	در باور مردم میناب دیب

۱۹۱	غلو م زنجیری
۱۹۱	ج - انواع درخت های نظر کرده
۱۹۲	کنار پختگی
۱۹۲	کهور گلشوار
۱۹۲	کنار زاد محمود
۱۹۲	کهور پیر کلوسو
۱۹۲	چیچ محمودی
۱۹۳	کهور شاغب
۱۹۳	کهور ملاجمانی
۱۹۴	توج حاجی محمد
۱۹۴	لرد بگی (نام مکانی)
۱۹۶	گفتار پنجم
۱۹۶	نوروز در هرمزگان
۱۹۷	آداب نوروز در هرمزگان
۱۹۹	سبزه ی نوروزی
۱۹۹	پوشاک نوروزی
۱۹۹	نهادن آتش بر آتش
۲۰۱	خانه نکار
۲۰۱	خوراک نوروزی
۲۰۱	باورهای نوروزی
۲۰۲	هوای دام زا
۲۰۲	نوروز و بازی های آن
۲۰۲	جو کو نوروزی
۲۰۳	کشتی (کشتی)
۲۰۳	نوروزی خوانی
۲۰۴	تحويل سال نو
۲۰۴	سبزه به در
۲۰۵	شعری دیگر راجع به نوروز
۲۰۶	گفتار ششم
۲۰۶	مراسم چهاردهمی و ادبیات آن در استان هرمزگان
۲۰۸	بررسی دوبیتی هایی که در مراسم چهاردهمی ترنم می شود
۲۱۳	منشاء چهاردهمی
۲۱۴	گفتار هفتم
۲۱۴	زیور آلات مردم هرمزگان
۲۱۲	شربابه (ŠARĀBE)
۲۱۲	کری (KARI)
۲۱۵	گل واختا (QOLVAXTĀ)
۲۱۵	حلقه برقع و گیر طلا (HALKA BORKA-O-GIRETALA)
۲۱۵	ماه (MAH)
۲۱۵	مریه (MORYEH)
۲۱۶	مودی (MUDI)
۲۱۶	خخال (ČALČĀL)
۲۱۶	ریستک (RISTAK)
۲۱۶	دل گوشی (DELGOŠI)
۲۱۷	گلکی (GELAKI)
۲۱۷	کزی (KENRI)
۲۱۷	گسر (GASER)
۲۱۷	شستی (ŠASTI)
۲۱۷	شی دست
۲۱۸	میل

۲۱۸	تی ته
۲۱۸	تی زلف
۲۱۸	دم بپنکی
۲۱۸	حرو
۲۱۸	در گوشت و در
۲۱۹	هرسبه
۲۱۹	سینه زین
۲۱۹	بند
۲۱۹	بهیون
۲۱۹	جمر
۲۱۹	بادری
۲۲۰	چند نوع انگشتر
۲۲۰	تلون
۲۲۰	انگشتری
۲۲۰	جند
۲۲۰	شستی
۲۲۰	لبلی مجاز
۲۲۰	پرورد
۲۲۱	کس
۲۲۱	مگافان
۲۲۱	کیکی
۲۲۱	اشرفی
۲۲۱	مرتد شر
۲۲۲	چتری
۲۲۲	چو بگاز
۲۲۲	غازی
۲۲۲	در غولویی
۲۲۲	مقام هشتم
۲۲۲	جشن ها و آیین ها
۲۲۲	نخ ۱۰۰ بند
۲۲۳	ختم قرآن و فاتحه اموات
۲۲۳	صیافت افطاری
۲۲۴	رقص لزوا (اضواء)
۲۲۴	رسم قربانی، رای زرش باوان
۲۲۴	قبله دعا (رسم هرمز)
۲۲۴	قصا و بلا
۲۲۵	نم روز صیاد
۲۲۶	جشن میگو
۲۲۶	هارگیس گردانی
۲۲۷	عزاداری
۲۲۸	صید در روز عید
۲۲۹	رسم درویشی
۲۲۹	میمون
۲۳۰	نوف
۲۳۰	زنبیل گردانی (ZANBIEL GARDĀNI)
۲۳۱	قبله دعا
۲۳۲	چل بیتو (چهل بیت)
۲۳۳	مراسم یا مال
۲۳۶	رزیف
۲۳۷	حرکت شماره ی یک

۲۳۸	حرکت شماری دو
۲۳۸	حرکت شماری سه
۲۴۰	مراسم اوشار
۲۴۰	دریا ملا بر
۲۴۱	رمضان در فرهنگ مردم هرمزگان
۲۴۲	روزه و ماه رمضان در هرمزگان
۲۴۳	اصطلاحات، زیارتها و تعابیر مربوط به روزه و رمضان در هرمزگان
۲۴۳	روزه خوری ماه مبارک رمضان به خنکی
۲۴۳	روزی شک دار گرفتن
۲۴۳	روایت هلال ماه رمضان
۲۴۴	دوش بیدار شدن مردم در ماه رمضان
۲۴۴	عید فطر در هرمزگان
۲۴۵	عید قربان
۲۴۵	مکتب خانه
۲۴۷	حصار کر دن (HASĀR KARDAN)
۲۴۷	انواع دعاء
۲۴۷	دعای موری (DOĀYEMOJARATI)
۲۴۸	دعای دوست و دشمنی (DOĀYEDOSTI-O-DOŠMANI)
۲۴۹	دعای در کتاب (DOĀYEDAR KETĀB)
۲۴۸	در کتاب باز کردن
۲۴۹	استخاره با قرآن و تسبیح
۲۴۹	پی زنی (PEYZANT = پیایی)
۲۵۱	آب در فرهنگ مردم هرمزگان
۲۵۱	باران
۲۵۱	باران درمنگی
۲۵۱	باران همشهری
۲۵۱	باران خمینه
۲۵۱	باران غر و تراکی
۲۵۲	ضرب المثل های هرمزگانی در مورد باران
۲۵۲	چند اصطلاح
۲۵۲	هوای دامزا
۲۵۲	کاکا بلو کا
۲۵۲	تف دادن
۲۵۲	نخل و آب
۲۵۴	چاه آب
۲۵۴	اصطلاحاتی در مورد چاه و آب تبار
۲۵۴	دول
۲۵۴	گوچاه
۲۵۵	جهله
۲۵۵	پلمتی یا کلمتی
۲۵۵	کندر (KANDER)
۲۵۶	مشک
۲۵۶	برکه
۲۵۷	ضرب المثل هایی در مورد آب
۲۵۷	گفتار نهم
۲۵۷	پوشاک مردم هرمزگان
۲۵۹	پوشاک مردم هرمزگان
۲۵۹	پوشاک
۲۶۰	مواد پوشاک در هرمزگان
۲۶۰	کارگاه های سنتی تولید پوشاک

۲۶۲	وردنها
۲۶۲	میل میلکنها
۲۶۲	ماسوره
۲۶۳	ماکو
۲۶۳	شانه
۲۶۳	مشینه
۲۶۳	بدال
۲۶۳	غلنگ
۲۶۳	پاگل
۲۶۴	پاگرد
۲۶۴	سرمیل
۲۶۴	پشت کار
۲۶۴	گورگور
۲۶۴	کالاور
۲۶۴	چرخه
۲۶۵	شاک
۲۶۵	شبه نیز
۲۶۵	راه کج
۲۶۵	اور
۲۶۵	سوروی
۲۶۵	داربلنا
۲۶۶	انواع پوشاک ستر مردم هرگان
۲۶۶	جلیب (JELBI)
۲۶۶	جلیب خوشی
۲۶۷	جلیب گللاتونی
۲۶۷	جلیب بستکی
۲۶۷	جلیب کلیسی چی
۲۶۸	جلیب گروگی
۲۶۸	جلیب حزیره ای
۲۶۸	جلیب گزین
۲۶۹	جلیب ملاقای
۲۶۹	جلیب دورویه
۲۷۰	خوس دوزی
۲۷۰	شلوار
۲۷۰	کم دوزی (کمب دوزی، کمه دوزی)
۲۷۱	نچک
۲۷۱	نشین
۲۷۱	نئی
۲۷۲	شلوار گللاتونی
۲۷۳	شلوار پادله ای
۲۷۳	شلوار ودویی (VADU VI)
۲۷۳	شلوار پولکی
۲۷۴	شلوار حاشیه ای
۲۷۴	شلوار گل بالا
۲۷۴	شلوار زری
۲۷۴	پیراهن (جومه)
۲۷۴	کندوره
۲۷۵	سب
۲۷۶	پیراهن شیل (جومه ی سیاه، جومه ی شهرکی)
۲۷۶	پیراهن بلوچی

۲۷۷	پیراهن بستکی (پیراهن زری).....
۲۷۷	پیراهن درتوجانی.....
۲۷۸	پیراهن کمرچین.....
۲۷۸	لباس عربی.....
۲۷۸	لچک.....
۲۷۹	بوق.....
۲۸۰	بوق بدتری.....
۲۸۰	بوق بلوچی.....
۲۸۱	بوق قشمی.....
۲۸۱	چادر.....
۲۸۲	کول زدن.....
۲۸۲	لانیمل.....
۲۸۲	بلوطه زدن.....
۲۸۳	چادر کمر بسته.....
۲۸۳	مفتار دهم
۲۸۳	ماهی گیری در هرمان.....
۲۸۳	ابزار و وسایل ماهی گیری در دریا.....
۲۸۴	تور.....
۲۸۴	روش صید با تور و فنون مربوط.....
۲۸۶	تورسوس (کوسه) و فنون صید آن.....
۲۸۷	صید مشتاق «MOSTA».....
۲۸۸	بغل.....
۲۸۸	الوکت «ALUK».....
۲۸۸	ماهی دُن (ماهی دان).....
۲۸۹	نهی «NEHI».....
۲۸۹	گولنی های شنی.....
۲۸۹	صید با گرگور «GARGUR».....
۲۹۰	صید با بند عامله «BAND AMELA».....
۲۹۲	صید با فلاپ.....
۲۹۲	صید با گیشه «GAPSE».....
۲۹۳	صید مروارید.....
۲۹۳	شکار.....
۲۹۳	شکار با دام.....
۲۹۴	شکار با کل بردی «KOL BARDI».....
۲۹۴	شکار با کرفنه «KAREFNA» یا کفر نیک «KAFRONAK».....
۲۹۴	شکار به منظور دفع حیوانات مضر.....
۲۹۵	مفتار یازدهم
۲۹۵	فنون و صنایع سنتی.....
۲۹۵	فنون ساخته ها.....
۲۹۵	لنج سازی.....
۲۹۵	مواد مورد نیاز در ساخت لنج.....
۲۹۶	فنون ساخت لنج.....
۲۹۸	ساخت ورجی «VARJI» (نوعی قایق ماهی گیری).....
۲۹۸	فن ساخت.....
۲۹۹	فنون ریستندگی.....
۲۹۹	شانه چوبی.....
۲۹۹	فنون بافته ها.....
۳۰۰	روش ساخت و بافت کلپیک «GOLABPAK».....
۳۰۱	بافت سارم «SARAM» (نوعی زنبیل برای حمل ماهی، در روستای گرزه).....
۳۰۱	بافت شلوت «SALLUT» در مغویه.....

۳۰۲	بافت یاریند
۳۰۳	بافت سوند «SEVEND»
۳۰۳	بافت خورجین
۳۰۴	بافت اهدده «HEAD» نوعی بند از پیش نخلی در روستای ده تل
۳۰۵	واحدهای اندازه گیری (سنجش)
۳۰۵	واحدهای طول
۳۰۵	گوز
۳۰۶	وجوب
۳۰۶	گجیل «GEJEL»
۳۰۶	یاراد
۳۰۶	قدم
۳۰۶	بغل
۳۰۷	قد
۳۰۷	فرسخ با فرسنگ
۳۰۷	واحدهای سطح
۳۰۷	بند
۳۰۸	فنگار (من) (مت)
۳۰۸	گگود تا
۳۰۸	از پالیش رنگ تالنگ
۳۰۸	گاله نخلی
۳۰۸	خسریه
۳۰۸	کرت
۳۰۸	کوبین «KERIN»
۳۰۹	چپه «CAHA» حفره
۳۰۹	هت «HATA»
۳۰۹	هکتار
۳۰۹	نخته
۳۰۹	قدم
۳۱۰	واحدهای حجم: کیلی
۳۱۰	گاز «GAOZ» کف دست، کلا
۳۱۰	کنده و پلی «POL. KANDA»
۳۱۰	گلت
۳۱۱	سارم
۳۱۱	پشته «PISTA»
۳۱۱	واحدهای زمان
۳۱۲	واحدهای وزن
۳۱۲	مات
۳۱۲	خرو لژ
۳۱۲	لنگه
۳۱۳	بار
۳۱۳	قیاس و وقف
۳۱۳	دیگر تقسیمات سال
۳۱۴	اعطادات و باورها
۳۱۵	مفتار دوازدهم
۳۱۵	طب سستی در هرمزگان
۳۱۵	ضایع و مشخصات آن
۳۱۵	نشانه‌های ضیع گرم
۳۱۶	نشانه‌های ضیع سرد
۳۱۶	مزاجها
۳۱۶	ودا

۳۱۶	صفرا
۳۱۶	بلغم
۳۱۷	دموی
۳۱۷	داروها
۳۱۷	بیماری‌های روحی
۳۱۸	ترس
۳۱۹	بیماری‌های جسمی
۳۱۹	چشم درد
۳۱۹	گل مزه
۳۲۰	خارج کردن شی از داخل چشم
۳۲۰	گوش درد
۳۲۱	برفک دهان یوزاد
۳۲۲	سردرد شدید
۳۲۲	سرفه
۳۲۲	گلو درد
۳۲۳	سرمخوردگی
۳۲۳	دل درد
۳۲۴	سینه پهل
۳۲۵	تب
۳۲۵	تب خال
۳۲۵	معده درد
۳۲۶	سیاه زخم
۳۲۶	درومان ریزش مو
۳۲۷	سوخستگی
۳۲۷	زگیل
۳۲۸	درمان لکنت زبان
۳۲۸	اسهال
۳۲۹	شب آذروزی
۳۳۰	کرم روده
۳۳۰	خروسک
۳۳۰	جوش بدن
۳۳۱	بو اسیر
۳۳۱	دندان درد
۳۳۱	خلط سینه
۳۳۱	رفع باد
۳۳۱	زردی
۳۳۱	خارش
۳۳۲	مارگزیدگی
۳۳۲	عقرب گزیدگی
۳۳۳	گاز گزیدگی سنگ
۳۳۳	زنبور گزیدگی
۳۳۳	باروری و درومان نازایی
۳۳۳	دعانویسی
۳۳۴	چله بر
۳۳۵	درمان ناباروری مردان
۳۳۵	جر احاث
۳۳۵	شکسته بندی
۳۳۶	در رفتگی
۳۳۶	داغ پوست
۳۳۷	شکستگی

۳۳۷	برقان (YARAKAN)
۳۳۸	کسر (KASR)
۳۳۸	چشم زخم و چشم درد
۳۳۹	ملاله کردن
۳۳۹	اسهال
۳۳۹	سر دود
۳۴۰	دندان درد
۳۴۰	کوزک (KORAK)
۳۴۰	بارسیر (BÂVASIR)
۳۴۰	نگلودرد و شب کوری
۳۴۰	گوش درد
۳۴۱	درد بعد از زایمان
۳۴۱	خونریزی بعد از زایمان
۳۴۱	دل درد
۳۴۱	باد روده و معده
۳۴۲	تب
۳۴۲	چشم زخم
۳۴۲	دواهای غشایی
۳۴۲	بیزی (BIV)
۳۴۲	اشکریک (اسکسک)
۳۴۳	گفتار سیرت هم
۳۴۳	آیین ازدواج در هرمزگان
۳۴۶	ازدواج
۳۴۷	حواستگاری
۳۴۹	حرج مطبخی
۳۴۹	مراسم لنگ برون
۳۵۰	نامزدی
۳۵۰	عقد
۳۵۱	سرود الله ولی
۳۵۲	دعوت کردن از مهمانان
۳۵۴	زک بُری (پردن لباس از خانه‌ی داماد به خانه‌ی عروس)
۳۵۵	حنا نهادن به پای داماد و عروس
۳۵۶	دست گرون
۳۵۷	هفتاری و بیرمردی
۳۵۸	ساخت
۳۵۸	لباس عروس و داماد
۳۵۹	لباس گشاده
۳۵۹	ماکسی مخوره
۳۵۹	ختابندانی
۳۶۰	زمان عروسی
۳۶۱	صلوات در مراسم عروسی
۳۶۱	جمع آوردی هیزم برای آبخیزی
۳۶۱	رقاف
۳۶۲	نشانه‌ها: (رنگ لباس عروس، محل عروسی)
۳۶۲	عروسی در نقاط روستایی
۳۶۶	مراسم روز سوم پس از عروسی
۳۶۶	جهازیه
۳۶۶	ججله گاه
۳۶۷	گفتار چهاردهم
۳۶۷	معماری سنتی در هرمزگان

۳۶۸	کرگین (KARGIN)
۳۶۹	یابگی
۳۶۹	سرگ (SERG)
۳۷۰	چارتا (ČĀRTĀ)
۳۷۰	مصالح مورد نیاز برای ساخت چارتا
۳۷۱	کیر (له)
۳۷۱	سراه (SERĀH)
۳۷۲	شیرونی (ŠIRONI)
۳۷۲	کتوک (KOTUK)
۳۷۲	گنزیه (GANZIRE)
۳۷۲	له (LAHA)
۳۷۲	هوارگ (HAVĀRG)
۳۷۵	گفاره (GOFĀRA)
۳۷۵	خانه تنکی (XĀNATAKI)
۳۷۶	دوکنی (DOKONI)
۳۷۶	مهرنگی
۳۷۷	واژگان ساوی و هرمزگان
۳۷۷	آندرونی (ANDARONI)
۳۷۷	بادگیر (BADGIR)
۳۷۸	برکه (DERKA)
۳۷۸	یک برکه، مشتمل بر قسمت‌های مختلف است که عبارتند از:
۳۸۰	بیرونی (BIROUNI)
۳۸۰	پنج دری (PANJ-DARI)
۳۸۱	تارمه (TĀRMA)
۳۸۱	چنکی (ČĀNAKI)
۳۸۱	چینه (ČINA)
۳۸۲	خضرا (XĀZRĀ)
۳۸۲	خواج و اگر دان (XĀJA VĀGARDĀN)
۳۸۲	دال (DĀLON)
۳۸۲	دروازه (DARVĀZA)
۳۸۳	دکنچی (DOKONCI)
۳۸۳	سابات (ŠABĀT)
۳۸۳	ساروج (ŠĀROUJ)
۳۸۴	مردابه (SARDĀBA)
۳۸۴	سه دری (SEDARI)
۳۸۴	شبهستان (ŠĀBESTĀN)
۳۸۴	غرفه (QORFA)
۳۸۵	کلی (KOLI)
۳۸۵	کویه (KOUBA)

فصل سوم..... ادبیات شفاهی

۳۸۶	مفتار اول «دوبیتی»
۳۸۷	دوبیتی در هرمزگان
۳۸۷	دوبیتی‌های جنوب
۳۸۹	پیشینه دوبیتی‌ها
۳۸۹	شروع در جنوب
۳۹۲	مضامین دوبیتی‌ها
۳۹۵	شکل ظاهری دوبیتی‌ها
۳۹۵	نمونه‌هایی از دوبیتی‌های رایج در هرمزگان
۳۹۷	مفتار دوم
۳۹۷	لالایی در هرمزگان

۴۰۵	کاربردهای لالایی با شیون و درد
۴۱۲	گفتار سوم
۴۱۲	چیستان‌های هرمزگان
۴۲۶	گفتار چهارم
۴۲۶	قصه‌های هرمزگان
۴۳۰	نویزهای از قصه‌ها و افسانه‌های رایج در هرمزگان
۴۳۰	پیروز و شیطان
۴۳۵	پیرومرد هیزم‌شکن و دیوهای نادان
۴۳۷	محمدک و نامادری
۴۳۹	گفتار پنجم
۴۳۹	نخل در ادبیات شفاهی مردم هرمزگان
۴۴۱	نخل در ضرب‌المثل‌های مردم هرمزگان
۴۴۱	تعریف مکرر خالی منوئی، همه بوج و پلاج و استخوانی
۴۴۱	هم خدا می‌خواهد همه خرما را
۴۴۱	سیخ باید خوش سر مُغ تیز بُو
۴۴۱	گدا آخلفش نکش چک خون نریزه
۴۴۱	مُغ به مُغ آگشت و رنگ نریزه، همساده به همساده آگشت و پست آریزه
۴۴۲	اصطلاحات حرفه‌های عامیانه
۴۴۴	حفظ نخل با عناصر مرتبط با آن در سرودهای بومی
۴۴۴	لالایی بون
۴۴۵	لالایی
۴۴۶	لالایی آرام‌خان
۴۴۷	رباعی
۴۴۸	افسانه و باورهای مردم
۴۴۸	الف، گهوره تا گور
۴۴۸	ب. تهدید نخل
۴۴۸	د نخل دیوینه (گک‌با)
۴۴۹	ه. کاشت نخل رو به قبله
۴۴۹	خفته سوران
۴۴۹	نقش نخل در فرهنگ عاشورایی استان هرمزگان
۴۵۱	گفتار ششم
۴۵۱	مرثیه سرایی در هرمزگان
۴۵۳	مرثیه
۴۵۴	تاریخچه‌ی مرثیه سرایی
۴۵۴	قالب‌های مرثیه سرایی
۴۵۴	انواع مرثیه
۴۵۵	بررسی انواع مرثیه‌های مذهبی
۴۵۵	مرثیه‌ی عاشورایی
۴۵۵	نوحه
۴۵۶	مقائیل منظوم
۴۵۷	زمان و اوج مرثیه
۴۵۷	سابقه‌ی مرثیه سرایی در هرمزگان و میناب
۴۵۹	بررسی مرثیه دو میناب
۴۶۰	شیوه‌های اجرای نوحه در هرمزگان
۴۶۱	ویژگی‌های اشعار نوحه و مرثیه در هرمزگان
۴۶۱	بازتاب شعر عاشورایی در ادبیات
۴۶۲	اندیشه‌های حاکم بر عاشورا
۴۶۲	دوره‌های شعر عاشورایی
۴۶۵	نمونه‌ای از نوحه‌های رایج دو میناب
۴۶۷	گفتار هفتم
۴۶۷	ترانه سرایی در هرمزگان

۴۶۸	ترانه‌های بومی
۴۶۹	ترانه و ترانه‌سرایی
۴۷۰	ویژگی بومی سرودها
۴۷۱	عشق در بومی سرودها
۴۷۸	بررسی ترانه‌های بومی
۴۷۸	فرهنگ عامه در بومی ترانه‌های بندری
۴۷۹	عشق در ترانه‌های بندری
۴۸۰	شهرها در ترانه‌های بندری
۴۸۲	شغل و کار در ترانه‌های بندری
۴۸۳	باورهای عامیانه در ترانه‌های بندری
۴۸۴	نفرین در ترانه‌های بندری
۴۸۴	شادی در ترانه‌های بندری
۴۸۴	بند و اندرز و تشویق در ترانه‌های بندری
۴۸۵	طنز، رمز و انتقاد در ترانه‌های بندری
۴۸۶	صور خیال و آرایه‌های ادبی در ترانه‌های بندری
۴۸۷	موسیقی در گویش های هرمزگان
۴۹۰	مشتار هشتی
۴۹۰	شرویه در استان هرمزگان
۴۹۷	مشتار نهم
۴۹۷	تعزیه در استان هرمزگان
۴۹۹	مبدأ پیدایش تعزیه
۵۰۳	تاریخچه
۵۰۸	تعزیه در استان هرمزگان
۵۰۸	تعزیه در میناب
۵۰۹	مشتار دهم بازی ترانه‌های کودکان هرمزگان
۵۱۲	کنکلو جو (KONKOLOWJU)
۵۱۳	دکی (DAKI)
۵۱۴	پت نازی (PETE NAZI)
۵۱۵	پا ازنت (PĀ?AZANT)
۵۱۸	دیا، دیا (DIYĀ)
۵۱۸	چهم بنو کا (ČEHM BANUKĀ)
۵۱۸	توتو ک (TU TUVAK)
۵۱۹	کرابو (KARĀBU)
۵۲۰	نمونه‌هایی از بازی ترانه‌های رایج در بین کودکان هرمزگان
۵۲۰	مادر شوهر لبی لبی (له له)
۵۲۰	لکجو
۵۲۱	عجب عجب
۵۲۱	زهرای زنگی
۵۲۱	دیل دوعی شکسته
۵۲۱	چشنگو بالشتگو
۵۲۱	بازی جل خر قاضی
۵۲۲	آشکجو آشکجو
۵۲۲	اولی اول بار
۵۲۴	بازی یزگا
۵۲۴	منابع و مآخذ
۵۲۵	